

Till Täby kommun
sbn@taby.se
Dnr KS 2018/196-20

Synpunkter från Täby Naturskyddsförening (TNF) på samrådsförslag för Översiktsplan Täby 2050, Dnr KS 2018/196-20

TNFs övergripande synpunkter

Målskrivningarna i förslaget till ÖP-2050 uttrycker en hög ambitionsnivå, men är allmänt hållna. Enligt definition är en översiktsplan inte bindande och som det påpekas i planen behöver det ske en tydligare konkretisering i verksamhets- och detaljplaner.

Det krävs därför att kommunen tätt och noga följer upp de globala målen – Agenda 2030 och Sveriges nationella miljökvalitetsmål, så att de verkligen blir styrande och Täby bidrar till att uppfylla dem.

I december 2020 rapporterade Naturvårdsverket att Sverige missar 15 av de 16 nationella miljökvalitetsmålen. (Det enda som uppnås är skyddet av ozonhålet.) Två mål pekas ut som särskilt bekymmersamma, nämligen klimatförändringar och utarmningen av den biologiska mångfalden. TNF vill koppla detta besked till Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB), bilaga 6.5 i ÖP-2050. Glädjande är att bedömningen i MKB, inom området Vattenkvalitet och blåstruktur kan föreslagna åtgärder kunna ha *"små eller måttliga positiva miljökonsekvenser"*. Däremot bedöms åtgärderna inom områdena Naturmiljö och grönstruktur samt Klimatpåverkan *"varken ha positiva eller negativa miljökonsekvenser"*.

Om Sverige ska uppnå sina miljökvalitetsmål måste Täbys, liksom övriga kommuners planer vara mer genomgripande och tydligt leda mot en positiv förändring. Trenderna måste vända och Täby är inte hållbart utifrån MKBs bedömning.

- Följ de rekommendationer som läggs fram i MKB:n!
- Ta fram tidsatta och mätbara etappmål och slutmål som visar var insatser bör sättas in!

- TNF anser att många formuleringar borde skärpas och därmed bli mer styrande. Vi föreslår att "kan" och "bör" ersätts med "ska" på ett flertal ställen i texten, tex sid 30, bil 6.1 "Invasiva arter och föroreningar bör bekämpas".

Klimat i snabb förändring.

- För att bidra till att hejda klimatförändring måste en ännu starkare inriktning mot fossilfrihet skapas. Problemet finns i alla landets kommuner och måste hanteras på Sveriges alla nivåer. Trafik och transporter hamnar ännu mer i fokus när Täby ska bygga fler bostäder och många arbetstillfällen behöver skapas. En starkare styrning mot kollektiva transporter och elektrifiering är avgörande samt samverkan med Regionen om trafikplanering är nödvändig.

TNFs specifika synpunkter

Biologisk mångfald

- För att rädda biologisk mångfald måste naturmark och grönområden sparas och spridnings-sambanden mellan de gröna kilarna stärkas i större omfattning än vad ÖP-2050 beskriver. Sammanhållande stråk mellan kilarna är viktiga som spridningskorridorer och bidrar till att upprätthålla ekosystemtjänster. I planförslaget föreslås delar av mark hårdgöras i de redan idag svaga spridningssambanden, då de istället borde stärkas. En utbyggnad av verksamhets-området Södra Midgård, Lövbrunna och ytterligare förtätning i Arninge hotar två redan mycket svaga spridningskorridorer

- TNF stödjer förslaget *"Utveckla promenadstråket längs med Ullnasjöns strand. Stärk det regionalt svaga spridningssambandet mellan Bogesundskilen och Angarnkilen"* (sid 62 ÖP), som enligt RUFs 2050¹, har prioritet klass 1 (*"Samband som är mest prioriterat i ett regionalt perspektiv"*).

Bevara skogarna som kolsänka och vattenabsorbenter. Det kan vara avgörande vid stora nederbördsmängder vid framtida klimatförändringar.

- Skålhamra kvighage och Stolpaskogen måste snarast inrättas som naturreservat. Stolpaskogen nämns som ett betydelsefullt grönområde för många bostadsområden.

- "Halva Täby Grönt" får inte bara bli en slogan utan begreppet måste definieras och förtydligas i ett mätbart storleksmått som går att följa upp årligen.

Stor planerad bebyggelse i Täby Kyrby saknas i ÖP-2050

- **Täbyberg** (Fittja 3:1 mellan Nygårds- och Kyrkvägen, mark som ägs av kommunen och Täby församling). Är ett stort skogsområde på cirka 20 ha som föreslås detaljplaneras för småhusbebyggelse.

- **Nygård** (Fittja 2:1, privatägd mark ägs av bl.a Stadsbyggnadsbolaget) vid Vallentunasjön på ca 80ha.

Dessa två områden består tillsammans av cirka 100 hektar mark (20 + 80). Se karta sid 4. Som jämförelse kan nämnas att Täby Park omfattar 70 hektar.

Båda områdena måste redovisas i ÖP-2050 då de kommer att ha en mycket stor påverkan på hela denna del av Täby kyrkby, samt begreppet "Halva Täby grönt".

- TNFs uppfattning är att skogsområdet på Täbyberg, Fittja 3:1 (Täbyberg) samt skog och ängsmark på Fittja 2:1 (Nygård) ska bevaras intakt för att bevara biologisk mångfald, ekosystemtjänster och höga naturvärden. Om- och nybyggnation ska endast tillåtas på redan ianspråktagen mark för bostäder och verksamhet inom Fittja 2:1.

Strandskyddet på 300 m ska naturligtvis gälla.

Barn-/hälsoperspektiv

- Det är viktigt att tidigt i planprocessen avsätta stor markyta för utomhuslek till förskolor och skolor. Barns rörelselekar måste främjas.

- Gång- och cykelvägnätet behöver fortsatt utvecklas med särskilt fokus på att förbättra barns möjligheter att röra sig tryggt och säkert i trafiken, både i vuxens sällskap och på egen hand.

- I stadslika miljöer är det viktigt att minimera biltrafik för att inte barn som vistas längst i gaturummet utsätts för onödigt stora hälsorisker.

¹ Sid 98, http://rufs.se/globalassets/h.-publikationer/2018/rufs2050_webb.pdf

Trafik och transporter

ÖP-2050 innehåller flera goda förslag för att lösa resebehov, nu och i framtiden.

TNF stödjer intentionen att verka för utökad och välplanerad kollektivtrafik med hög turtäthet och smidiga möjligheter till omstigning samt att gång- och cykeltransporter underlättas.

- Kommunen måste kontinuerligt föra en dialog med invånarna om trafiklösningar där fokus är framkomlighet och miljöhänsyn.

- Hastigheten behöver sänkas till 40 km/h på flera ställen i kommunen för att minska buller och luftföroreningar samt för att öka säkerhet och trivsel.

- Kommunen har en utmärkt cykelplan och nya cykelvägar som anläggs blir bra om planen följs. Men även de gamla cykelvägarna behöver uppgraderas.

Luftföroreningar och buller

I MKBn beskrivs väl de framtida svårigheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna för luft och buller, *"Översiktsplanen behöver tydligare lyfta fram att ökad framkomlighet kan stå i konflikt med möjligheterna att nå miljö kvalitetsnormerna för luft."* samt *"Omgivningsbuller är den störning som berör flest människor i Sverige."* (sid 15).

Förorenad luft är en betydande orsak till ohälsa globalt och i Sverige. Sambandet är särskilt tydligt för små partiklar såsom PM_{2,5} men har även påvisats när något större partiklar PM₁₀ har inkluderats eller när NO₂ (kvävedioxid) har använts som mått på luftföroreningshalt. Luftföroreningar har flera källor, bla vägtrafiken och orsakssambandet med hjärt- kärlsjukdom är numer allmänt accepterat.

Speciellt den offentliga utomhusmiljön bör uppmärksammas eftersom det idag saknas riktvärden för buller i parker, på gångvägar, lekplatser och busshållplatser.

Många av de bilar som nyligen släppts ut på marknaden är ofta mycket tyngre än den äldre bilparken. Vägslitage blir då större och mängden uppmätta partiklar befaras ligga kvar på höga nivåer. Förorening av gaserna NO₂ och CO₂ har dessbättre sjunkit till följd av mindre trafik under pandemin, samt ökad andel elbilar, för vilka kommunen måste sätta upp flera laddstolpar.

- Kommunen kan inspirera bilister att göra omstigning till Roslagsbanan vid infartsparkeringar.

- Om Kommunen i dialog med invånarna synliggör sina ansträngningar och lyckas att få till stånd tätare och snabbare kollektivtrafik så skulle flera ställa bilen och därmed minska bullernivåerna och utsläppen till luft. Invånarnas hälsa skulle ha möjlighet att förbättras och färre ingrepp i vägnätet skulle krävas.

Upphandling av fordon och tjänster (ÖP-2050 sid 39)

- TNF vill att kommunen i sina målskrivningar skärper ordval för att styrningen mot förnybar energi och energibesparing ska bli starkare. Ett exempel: *"Täby kan bidra i utvecklingen..."* ersätts i stället med: *"Täby ska bidra i utvecklingen..."*

- TNF stödjer kommunens förslag att undersöka möjligheten att undvika rivning av byggnader, återbruka material samt efterfråga material med låg miljö- och klimatpåverkan.

Täby den 4 mars 2021

Styrelsen för Täby Naturskyddsförening

Mejl: taby@naturskyddsforeningen.se

Hemsida: <https://taby.naturskyddsforeningen.se/>

Karta Täby Kyrkby från Lantmäteriet(2021-03-03)

Fittja 3:1 ägs av Täby kommun,
benämnt Täbyberg eller
"Skrotskogen"

Inom detta område äger Täby
församling dessa tomter

